

Nederland in de Koude Oorlog

1
Gerard Stijjards
7/24/2023

EEN KLEIN GIDSLAND WEET ZICH NIET TE
POSITIONEREN

DERDE VOORDRACHT

Nederland wil niet weg uit Azië

2

Middelgrote Koloniale Mogendheid

- ▶ Als westelijk geallieerde had het Nederlandse zich in verhouding tot de andere regeringen steeds voorgedaan als “middelgrote mogendheid”
- ▶ Dat werd gepikt door Brittannië daar Nederland strategisch belangrijke koloniën bezat, een grote koopvaardij en nog altijd een behoorlijke marine
- ▶ Ten tijde van Potsdam-1945 was daar weinig meer van over
- ▶ Verder was het bijna failliet, infrastructureel totaal verwoest en was er in Holland acute hongersnood
- ▶ Het claimde bij de USA van alles aan stoffelijke onderstand
- ▶ Maar daar stelde het weinig tegenover

Het oorlogskabinet vertrouwde op dankbaarheid

Gerard Strijards
7/24/2023

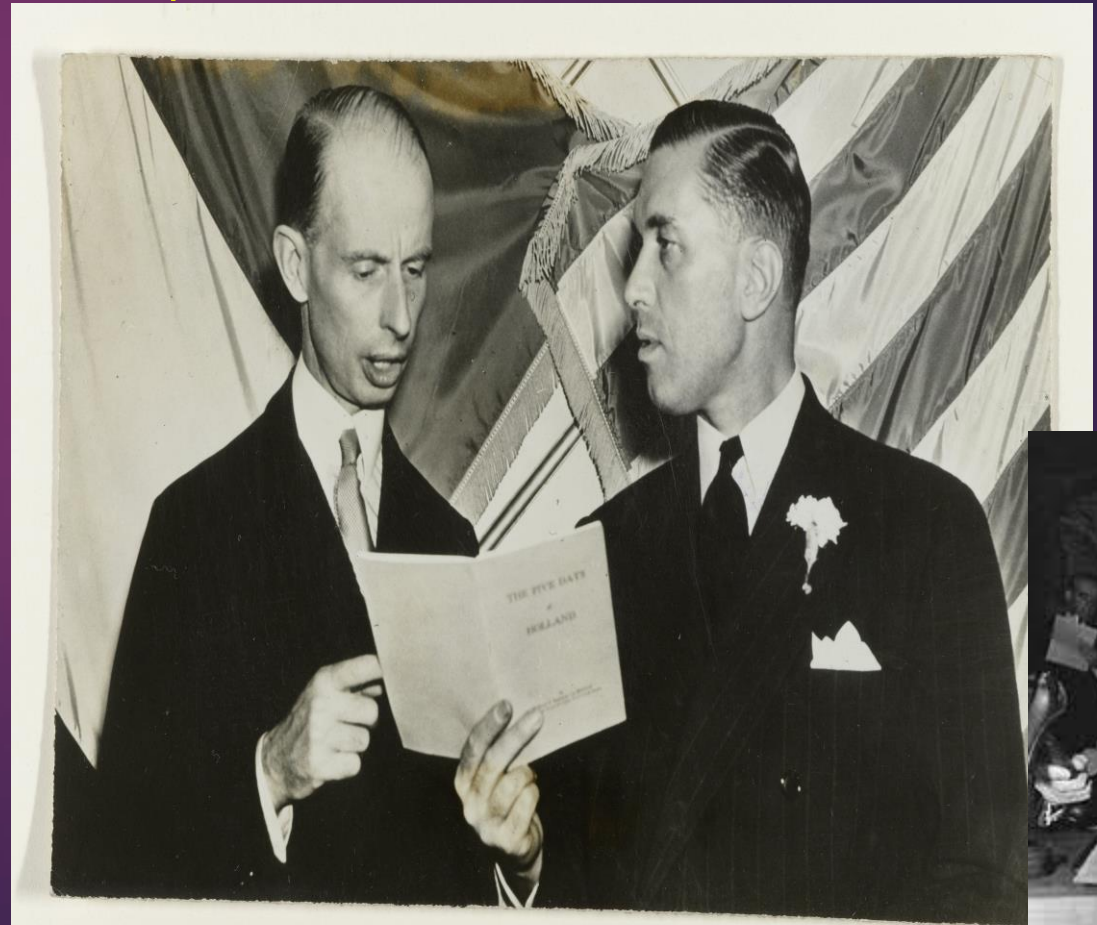
Gerbrandy en Van Kleffens begrepen de nieuwe geopolitiek niet

Gerard Strijards
7/24/2023

Beiden leidden het buitenlands beleid

- ▶ Maar beiden begrepen niets van de nieuwe blokvorming tussen Washington en Het Kremlin
- ▶ Zij meenden dat de USSR ook door Het Witte Huis wel gezien zou worden als onmachtige schurkenstaat
- ▶ Verder meenden zij dat Washington in Nederlandsch-Indië een belangrijk westers steunpunt zou blijven zien
- ▶ Het zou dus bij rekolonisatie wel flink helpen, ook militair gesproken
- ▶ Truman had de pest aan kolonialisten
- ▶ Dus toen van Kleffens zijn wensen uitserveerde op Het Capitoel kwam hij thuis
- ▶ **VAN EEN KOUDE KERMIS**

Harriman zag Van Kleffens als corpsbal van Minerva

Van Kleffens zag de UN als vernieuwde Volkenbond

Een westers onderonsje

- ▶ In de UN claimde hij dat Nederland de soevereiniteit over Indonesië nooit verloren had
- ▶ De Indonesische Onafhankelijkheidsverklaring van 17 augustus 1945 was een kwajongensstreek
- ▶ Van Linkse Inheemse Intellectueeltjes
- ▶ De inlanders stonden en masse achter de Hollanders die hun welvaart had gebracht
- ▶ De USA geloofde er niet veel van
- ▶ De Britten wisten dat niet niet waar was
- ▶ Hun militairen zaten op Java en berichtten Mountbatten

General Philip Christison zat in Batavia en spreekt Soekarno

De Indonesiërs weten de Nederlanders te afficheren als neokolonialisten

5

Gerard Strijards
7/24/2023

Hatta en Palar zijn handiger

- ▶ Hatta is Sumatraan (Bung Hatta) en wordt premier van de eerste Indonesische regering
- ▶ Hij heeft nooit samengewerkt met de Japanners
- ▶ Hij vraagt nu om zelfbestemming cfm het Atlantisch Charter bij de USA
- ▶ Hij heeft in Nederland gestudeerd en spreekt Engels
- ▶ Hij is beleefd, niet hautain en als Minangkabauer een echte inheemse representant
- ▶ Tegenover de altijd arrogante Van Kleffens

Palar is lid der Tweede Kamer en spreekt namens het volk

Hatta weet Washington te overtuigen dat nationalisten geen communisten zijn

6

Gerard Strijards
7/24/2023

Hij is tegen onderdrukking

- ▶ Dat is héél wat anders
- ▶ Als Washington de Indonesische Republiek erkent heeft het in Het Verre Oosten een bondgenoot
- ▶ Gaat het met de Nederlanders in zee, dan doet het zaken met een failliet
- ▶ Washington is niet zeker van Soekarno, maar van deze bescheiden volksjongen Hatta wel
- ▶ Whitehall moet daarom Hatta vrij baan geven op basis van het nationaal zelfbestemmingsbeginsel
- ▶ Dan kan Het Witte Huis later nog altijd zien

Nederlanders weten geen replek

De politionele acties verpesten voor Den Haag alles

7

In 1946 Nederlandse troepen op Java

- ▶ Meteen begint Den Haag een militaire reconsolidatie-politiek
- ▶ Met logistiek en materiaal gejat van de USA
- ▶ Generaal Simon Spoor, opperbevelhebber, zet pacificatiebrigades in met oorlogsvrijwilligers, KNILLERS, dienstplichtigen
- ▶ Ter veiligstelling van de diepte-investeringen van het Nederlandse Bedrijfsleven begint hij een complete oorlog: de politionele acties
- ▶ Die worden door de VN veroordeeld
- ▶ Wilhelmina adviseert tijdelijk uit de UN te treden, deze acties te voltooien en dan het lidmaatschap te hervatten in december 1948

Het maakt Nederland tot rascalstate

In 1950 staat Nederland er internationaal slecht op; dat duurt jaren

8

De reserve: Nieuw-Guinea

Land van Hugo de Groot?

- ▶ Nederland wordt in 1948 veroordeeld wegens agressie in De Archipel door de UN
- ▶ Het moet nu onmiddellijk met De Republiek Indonesia tot een vergelijk komen
- ▶ Leidend tot een integrale soevereiniteitsoverdracht intern en extern
- ▶ Dat houdt in dat het ook de troepen moet repatriëren met inbegrip van KNILLERS waaronder de Molukkers
- ▶ De overdracht in het Paleis op De Dam is afgedwongen door de UN
- ▶ De UN heeft daarbij de randvoorwaarden overgelaten aan de partijen
- ▶ Er is geen verdrag: Nederland erkent dat Indonesië soeverein is. Indonesië erkent dat Nederland dat gedaan heeft.
- ▶ Geen sprake van dat Nederland enig zelfbestemmingsrecht heeft erkend.

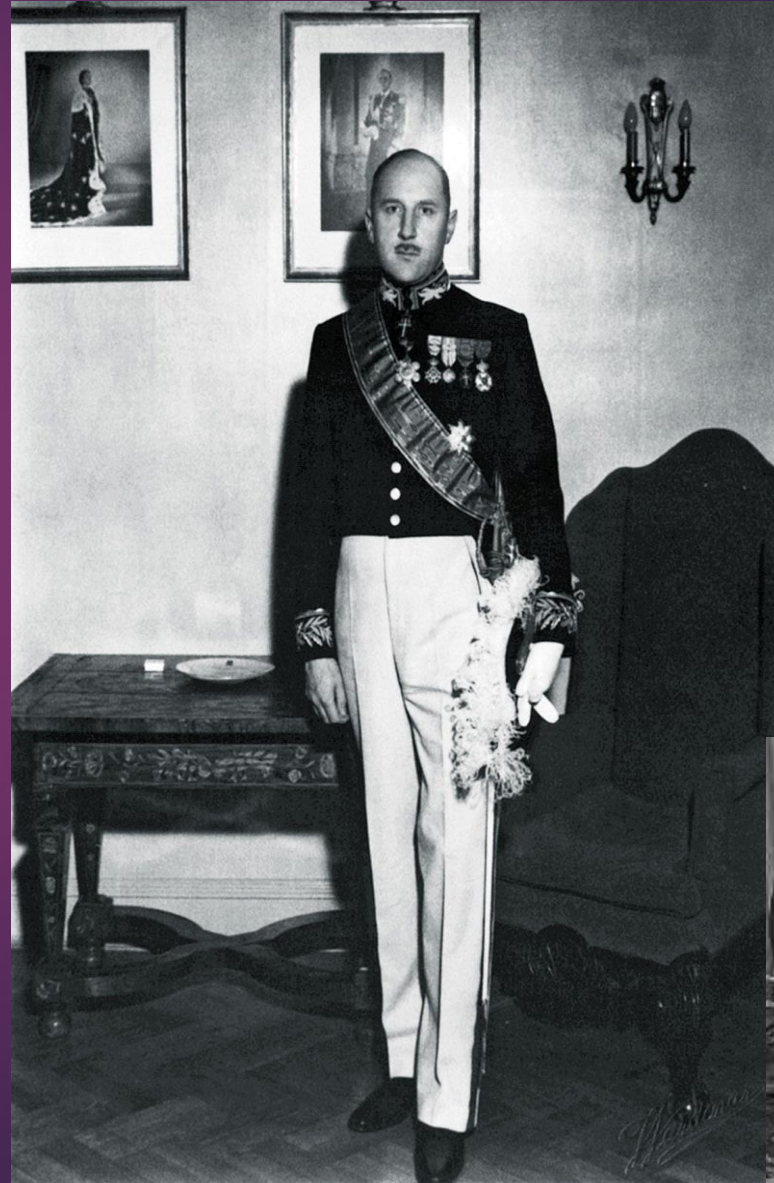

De Nieuw-Guinea crisis 1960-1963

9

Minister BuiZa Luns maakt er een prestige-kwestie van

- ▶ Nieuw-Guinea werd niet als apart Archipelgebied genoemd in het Akkoord over de erkenning van Indonesia in 1947
- ▶ Daarom valt het buiten de soevereiniteitsoverdracht-1949
- ▶ Dat is voor Het Westen van belang omdat Azië razendsnel communistisch wordt
- ▶ Het heeft dan in het Nederlands Vogelkopeiland een marinesteunpunt
- ▶ Vandaaruit kan het Volksrepubliek China beheerst worden als de USA de Zevende Vloot daar stationeert
- ▶ Dat is nog eens containment
- ▶ Bovendien heeft Foster Dulles dat alles ook beloofd aan Luns
- ▶ Daarop heeft Nederland zijn Indonesië-politiek afgestemd

Gerard Strijards
7/24/2023

De Quay, Premier, begrijpt niets van internationale verhoudingen

10

Gerard Strijards
7/24/2023

Hij laat Joseph Luns zijn gang gaan

- ▶ Maar Djarkarta blijft erbij dat Nieuw Guinea altijd binnen de scoop van Linggadjati heeft gelegen
- ▶ Bij de overdracht-1949 is de externe soevereiniteit over het Vogelkopeiland méégegaan
- ▶ Het eist nu weer ingrijpen van de UN
- ▶ Washington is, door toedoen van Parijs, betrokken in een koloniale oorlog in Cambodja en Vietnam
- ▶ Een tweede oorlog in Het Verre Oosten kan het niet gebruiken
- ▶ Het zal Den Haag niet alleen alle militaire hulp weigeren, maar Nederland ook economisch isoleren
- ▶ Dat komt Robert Kennedy De Quay vertellen

Juliana kijkt ervan op in 1962

Nederland wil de containmentpolicy kennelijk bezigen voor koloniaal beleid

11

Gerard Strijards
7/24/2023

De Bandung-staten zien dat zo

- ▶ In 1939 had de Carstensexpeditie bij de Wisselmeren makkelijk aannaderbare rijke goudaders gevonden
- ▶ Op Nieuw-Guinea.
- ▶ Is daarom Den Haag ineens van mening dat de Papoea's een micronesisch ras vormen dat geheel vreemd is aan het Indonesische?
- ▶ Waarom wordt ineens veel aandacht besteed aan de recrutering van Papoea' militairen en marechaussee-brigades en de pacificatie van de Baliemvlei?
- ▶ De Karel Doorman brengt uit vlagvertoon ineens een bezoek

„Hoe K.A.N. ik nu imperialistische bedoelingen hebben? IK, ben ook niet Mand.“
(Overgenomen uit „London Sunday Telegraph“)

UN plaatst Nieuw-Guinea onder supranationaal beheer

12

Gerard Strijards
7/24/2023

De UN zal de soevereiniteit overdragen

- ▶ Aan de Republiek Indonesia
- ▶ Deze zal een volksraadpleging organiseren
- ▶ Wat willen de Papoea's?
- ▶ De overdracht moet uit de containmentsfeer geraken in het belang van de Papoea's zelf aldus Washington
- ▶ Daarom moeten de Nederlanders ruim tevoren uit Hollandia weg zijn
- ▶ Het is alles een votum van wantrouwen tegen Den Haag
- ▶ Maar dat is daar niet ontvankelijk voor
- ▶ **Dat verziekt de betrekkingen met Het Verre Oosten**

De nipte vorming van een Papoe-leger was niet in hun eigen belang

Het Vlagvertoon met de Karel pakt averechts uit

EEN LAATSE KOLONIALE STUIPTREKING IN
CONTAINMENTVERSIE

